

מסורת הש"ס

[א] [נעלי ח: ושינן, ג] ב"ש מ"ו, א] [ניקטת ב"ש בישורף, ד] [גני העורן ערך בנסוף שפת, ה] [מוספתה פ"ג ע"ש, ו] [מוספתה פ"ג, ז] [מוספתה פ"ג, ח] [מוספתה פ"ג, ט] [ז'ל יענין, י] [מ"ק כה: ט] [גדה ס"ג, י] [ז'ל לסיפטיה, יא] [מגינה טו, יב] [בס"א, יג] [ז'ל חמר ד"ה בבגל,

הגהות הב"ח
[א] גמ' אמרי דני ר' שילא אמרי נבטה:

הגהות הגר"א
[א] גמ' ערום נרשם עליו אמת: [ב] שם דרש רבי יוסי. נרשם על מינת דרש אמת: [ג] שם אמרי דרש ליה מה. נרשם על מינת אמרי אמת: ג'.

לעזי רש"י
קורני"ט. זרימה.

מוסף רש"י
לסיפטיה. ארגו שלו [תענית כא.], כחד מנייהו. לחמד משי קיסר [שם]. מעפרא דאברהם. שנלש עם המלכס [שם]. גילי. קשן [שם]. אמרי דאית ליה חד תורא כו'. כן היה מנהגם של אנשי סודס [לקמון ע"ג ב]. מרעי חד יומא. כל צהנות העיר [נדה טו.]. ההוא יתמי. שלא היה לו שור וכפאסו לרעות כהמויין ב' ימים [שם].

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קמ.

תורה אור

- על פן קרא שמה בקבל כי שם בלל? י שפת כל הארץ ומשם הפיצום? על פני כל הארץ: בראשית י"א ט
- ויאמרו יהיה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו: בראשית י"א ד
- ובבל אשר אמרת אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך: שמות כ"ג
- ואנשי סדם רעים ותקטאים לך מאד: בראשית י"ג
- איננו גדול בפינת הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך כאשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת ותקטאתי לאלהים: בראשית ל"ט ט
- השמך לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרה שנת השבע שנת השמטה וך ענה עינך באותיך האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל? ויהי בר חטאי: דברים טו ט
- וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה לבד מחטאתו אשר תקטאת את יהודה לעשות הרע בעיני? מלכים ב כ"א טז
- ארץ ממנה יצא לחם ותקתיקה נהפך כמו אש: איוב כ"ה ה
- פרץ נחל מעם גר הנשקבחים מני רגל דלו מאנוש גנו: איוב כ"ד ד
- עד אנה תהותו על איש תרצה בלבם בקיר קטוי גדר הנהרקה: תהלים ט"ז ז
- חתר בחשך בתים יוקם חתמו למנו לא יקעו אור: איוב כ"ד טז
- ישבו לערב יקמו ככלב ויסובבו עיר: תהלים ט"ז ז
- ערום ילינו מבלי לבוש ואין כסות בקרה: איוב כ"ד ז
- גבולות ישבו עדר יקמו יתבלו שור אלמנה: איוב כ"ג-ג
- יהוא לקברות יובל ועל קדשי ישקוד: איוב כ"ב ל

סימן שכחה היא: רעים נגופם. טעופים צוימה: השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' והיה כך חטא. והיינו ממנו: ארץ ממנה יאל לחם. ארץ שצעה וטובה היא: וחסיה נהפך כמו אש. ואחר כן נהפכה: וכי מאחר שארץ ממנה יאל לחם. שיש לנו שיפוע לחם למנה לנו עוזרי דרכים: ונשכח. שלא יעזרו עוזרי דרכים צאלנו: פרץ. הקציה נחל גפרית ואש: מעט גר. ממקום הליכתו ששה הולך למעלה והשליכו עליהם הנשכחים מני רגל ונמלדלו (מאדס) [מארסס] ונעו לדראון: גר. קורני"ט צלע"ו כמו (שמואל ב יד) מים הנגרים: סהוספו. נתקשו תרמיות ותאולות: פרלחו כולכס. ע"י קיר נטוי וגדר הדחוי: יומס חסמו למו. היום סותמים וסוגרין כאליו לא ידעו אור כלומר סוממין וסוממין: אפרסמון. שלהס להפקידו ציד צעלי ממנו כדי שיהו מנימין פקדון שלהס צנית גמיסה וצילנה מרימין האפרסמון וסוממין סס. מנהגו של מפקיד לורר וסומס: דרש ר' יוסף. צי מדרשא חמר צחק צמים: ע"י ריח אפרסמון מאס מחסרשא. ע"י ריח אפרסמון שהיו מרימין ויודעין היכן מנימין ממנוס: מי סוס ידענא דאסו גנבי. ל"א מי סוס ידענא דגנבי אסון: שפעי מרובי דליפורי דמא. דאלס גדול סוס. ואידי דלמר לעיל אימחרו ממחרתי צליפורי דלמלך דרבי יוכי הסס סוס קניט נמי סוס מילתא דסי נח נפשיה כו' לשמעיעין דמלכורי סוס: דאית

זיד מי נשלט: כי מטא להסו דיירא. כשהגיע לזומו מלון: למיבת. ללון: שרינהו לסיפטיה. המירו הארגוים והמלרופין ופתחוס ונטלו כל מה שצמכו: אחוסי. מלחקי: הנך דיורי. אותן בני הכפרים: א"כ ליבנו אחד צטורא. א"כ שצנו כדי לעלות לרקיע למנה בנו אותו צבקעה היה להס לבנות על אחד ההרים: הפיסיס ה'. פיזרס צכל העולס: שדיס. יש להס זורת אדס ואוכלין וסומין צבני אדס: רומין. צלי גוף וזורה: לונין. זורת אדס אלף שיש להס כנפיס צמספת נדה (דף ט"ז): זו סאומרה נעצוד ע"ז כי שס צלל ה'. צלצל לשונס כדי שלא יהא אחד מכוון לדעת חצירו לעצוד ע"ז: שליט [נכלע]. צלצלו יסודותיה משוקעת היא צקרע עד שליט ושלש של מעלה נשרף ושלש אמנעי קייס צקרע ולא שיהא עומד צאזיר: אויר מגדל מראש המגדל (כלומר) [כמו אוירה של עיר] מי שעומד סביב למגדל ורואה אוירה ומראה גובה שלו: משפת. שכן נגזר על אותו מקום שיסכח ולכן הס עצמס שכחו אט לשונס: צלל וצורסיף סימן רע לסורה. שמשכחין הלמוד מפני שעומדים צאזיר המגדל: למס נקרא שמה צורסיף צור שאפי. צור שנתרוקן מימיו כלומר משכח האדס כל מה שלומד: שאפי. כמו (צ"מ דף ט). השופה אט היין לשון (ירמיה מח) הורק מכלי אל כלי. ומפני מה שמה צלל [שמסכת] אמר רז יוסף כי שס צלל לפי שצלצל הקדוש צרוך הוא אט לשונס לשם לוק"ס היא משכחת: סי סימן רע. כלומר שמש

ונעשה מלחמה נעשו קופים ורוחות ושידים וליזין וזו שאומרת נעלה ונעבוד עבודת כוכבים כי שם בלל ה' שפת כל הארץ תניא רבי נתן אומר כולם לשם עבודת כוכבים נתכוונו כתיב הכא ²נעשה לנו שם וכתיב התם ³ישם אלהים אחרים לא תזכירו מה להלן עבודת כוכבים אף כאן עבודת כוכבים אמר רבי יוחנן מגדל שליש נשרף שליש קיים אמר רב אויר מגדל משכח אמר רב יוסף בבל ⁴ובורסיף סימן רע לתורה מאי בורסיף אמר ר' אסי בור ⁷שאפי: אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא וכו': ת"ר ⁶אנשי סדום אין להן חלק לעולם הבא שנאמר ⁴ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד רעים בעוה"ז וחטאים לעולם הבא אמר רב יהודה רעים בגופן וחטאים בממונם רעים בגופן דכתיב ⁵ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים וחטאים בממונם דכתיב ⁶והיה כך חטא לה' זו ברכת השם מאד שמתכוונים וחטאים במתניתא תנא ⁶רעים בממונם וחטאים בגופן רעים בממונם דכתיב ורעה עינך באחיך האביון וחטאים בגופן דכתיב וחטאתי לאלהים לה' ⁷זו ברכת השם מאד זו שפיות דמים שנאמר ⁷גם דם נקי שפך מנשה (בירושלים) הרבה מאד [וגו'] ⁸ת"ר אנשי סדום לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקב"ה ומה כתיב בהם ⁸ארץ ממנה יצא לחם ותחתיה נהפך כמו אש מקום ספיר אבניה ועפרות זהב לו נתיב לא ידעו עיש ולא שזפתו עין איה לא הדריכוהו בני שחץ לא עדה עליו שחל אמרו וכי מאחר שארץ ממנה יצא לחם ועפרות זהב לו למנה לנו עוברי דרכים שאין באים אלינו אלא לחסרינו [מממוננו] בואו ונשכח תורת רגל מארצנו שנאמר ⁹פרץ נחל מעם גר הנשכחים מני רגל דלו מאנוש נעו דרש רבא מאי דכתיב ¹⁰עד אנה תהותו על איש תרצחו כולכם בקיר נטוי גדר הדחיה מלמד שהיו נותנין עניניהן בבעלי ממון ומושיבין אותן אצל קיר נטוי ודוחין אותו ובאים עיניו וטלין ואין כסות בקרה ¹¹חמור יתומים ינהגו יחבלו שור אלמנה גבולות חתמו למו לא [ראו] [ידעו] אור מלמד שהיו נותנים עיניהם בבעלי ממון ומפקידים אצלו אפרסמון ומניחים אותו בבית גנויהם לערב באים ומריחין אותו ככלב שנא' ¹²ישבו לערב ככלב ויסובבו עיר ובאים וחותרים שם ונוטלין אותו ממון [א] ¹³ערום ¹⁴הלכו מבלי לבוש ואין כסות בקרה ¹⁴חמור יתומים ינהגו יחבלו שור אלמנה גבולות ישגו עדר גזלו וירעו ¹⁵והוא לקברות יובל ועל גדיש ישקוד [ב] דרש ר' יוסי בציפורי אחרתין ההיא ליליא תלת מאה מחתרתא בציפורי אתו וקא מצערי ליה אמרו ליה יהבית אורחיה לגנבי אמר להו מי הוה ידענא דאתו גנבי ¹⁶כי קא נח נפשיה דרבי יוסי שפעי מרובי דציפורי דמא [ג] אמרי ¹⁷דאית ליה חד תורא מרעי חד יומא דלית ליה לירעי תרי יומי ההוא יתמא בר ארמלתא הבו ליה תורי למרעיה אול שקלינהו וקמלינהו אמר להו דאית